

спартыўныя дасягненні... Сёння мы штодня сутыкаемся з разнастайнасцю інфармацыі, якая хуткім часам стане часткай гісторыі. Падумайце і самастойна зрабіце высновы па тэме параграфу згодна з планам:

- Назавіце імёны гістарычных асоб, чые здзяйсненні вам цікавыя.
- Пералічыце імёны сучаснікаў (навукоўцаў, дзеячаў культуры, спартсменаў і інш.), учынкi якіх выклікаюць у вас павагу.
- Назавіце гістарычныя падзеі, якія вы хацелі б убачыць у творах мастацтва.
- Якім гістарычным асобам вы паставілі б помнік у вашым горадзе, пасёлку? Чаму? Якое значэнне ў гісторыі вашага рэгіёна маюць выбраныя вамі героі?
- Выканайце эскіз гэтага помніка алоўкам. Дзе б вы размясцілі манумент?

§ 8. ЧАЛАВЕК І ПРАЦА

Праца ўпрыгожвае чалавека. Чалавек, які якасна выконвае працу, заслугоўвае павагі і пашаны. Адказны чалавек творыць дабро. Бо ад таго, як будзе зроблена яго праца, часта залежаць лёсы іншых людзей.

Тэма працы ў мастацтве цесна звязана з адлюстраваннем людзей розных прафесій. Але мастак не проста паказвае нам працоўнага чалавека, ён надае ўвагу абставінам і прыладам працы. А вось партрэтныя рысы чалавека — твар, міміка — нярэдка адыходзяць на другі план.

Гюстаў Курбэ.
Драбільшчыкі
камянёў

Жан-Франсуа Міле.
Зборшчыцы каласоў

Французскі мастак Гюстаў Курбэ ў карціне «Драбільшчыкі камянёў» адлюстравалі рабочых асаблівым чынам. Ён наўмысна не паказаў іх твары, каб прыцягнуць увагу гледачоў да цяжкай працы каменячосаў. У цэнтры ўвагі мастака — дзве фігуры. Гэта стары і юнак, якія здабываюць каменне для будаўнічых работ. Яны паказаны буйным планам, у панашанай вопратцы. Іх мускулістыя рукі і загарэлая скура сведчаць пра тое, што мужчыны ўжо доўгі час працуюць пад пякучым сонцам, не шкадуючы сіл. Стары, які сагнуўся,

Міхаіл Сеўрук.
Жніво

Андрэй Курнакоў.
Адказныя
за жыццё
(фрагмент)

замахваецца малатком, падрыхтаваўшыся зрабіць удар па гары камянёў. Малады мужчына нясе кошык са шчэбнем.

Карціна «Зборшчыцы каласоў» французскага мастака Жана-Франсуа Мілэ прысвечана сельскім працаўнікам. Тры сялянкі, схіліўшыся над прыбраным полем, збіраюць пакінутыя каласкі. Ад колькасці сабраных каласоў залежыць, хопіць іх сем'ям хлеба да новага ўраджаю або іх чакае галодны год.

Мастак не выпадкова абраў такія складаныя павароты фігур — мы не бачым твары жанчын, але добра адчуваем увесь цяжар іх працы. Сялянкі паказаны буйным планам на фоне сельскага пейзажу. Недзе ўдалечыні, сярод стагоў, жняцы адпраўляюць павозку з багатым ураджаем. Іх праца таксама важная, але яна не такая цяжкая.

А вось перад намі карціна-аповед мастака Міхаіла Сёўрука «Жніво». Сярод залітых сонцам палёў жняцы займаюцца зборам ураджаю. Мужчына і жанчына збіраюць калоссе ў снапы. Крыху далей — двое мужчын паспешліва вязуць на павозцы сабраны ўраджай. У цэнтры карціны — маці, якая корміць немаўля. Тут жа, пад шатамі велічных дубоў, адпачываюць касцы. Малы забавляецца з сабакам. Усе захоплены сваёй справай. Праца на радасць...

Прафесіі ўрача прысвечана карціна «Адказныя за жыццё» рускага мастака Андрэя Курнакова. Партрэтныя вобразы ўрачоў

дакладна перадаюць карціну рэальнага жыцця. Хірургі ўнутрана напружаны, сабраны перад будучай аперацыяй. Яны засяроджаны на рыхтуюцца да выратавання чалавечага жыцця — галоўнай каштоўнасці свету.

Мастакі ў сваёй творчасці падрабязна расказваюць нам пра жыццё чалавека. Мы даведваемся пра яго майстэрства, таленты і прафесійныя якасці.

ПЫТАННІ І ЗАДАННІ

1. Уважліва разгледзьце творы, прадстаўленыя ў параграфі і электронным дадатку. Якія пачуцці яны ў вас выклікаюць? Чаму?
2. Вы пазнаёміліся з творамі мастацтва, у якіх паказана, чым займаюцца людзі розных прафесій. А якая прафесія цікавая вам? Чаму? Вусна складзіце слоўны партрэт чалавека той прафесіі, якая вам падабаецца.

ТВОРЧАЯ МАЙСТЭРНЯ

3. У гісторыі многіх прафесій немалаважную ролю адыгрывалі музычныя інструменты. Напрыклад, сярэднявечныя паштары паведамлялі пра сваё прыбыццё ў горад з дапамогай ражка.

Гэты інструмент не выпадкова прысутнічае ў эмблеме пошты ў многіх краінах свету, у тым ліку і ў Беларусі.

Падрыхтуйце для сяброў паштоўку: на адным яе баку намалюйце атрыбут прафесіі, якая вам падабаецца, на другім — напішыце, чаму вам гэтая прафесія падабаецца. У вас атрымаецца сапраўдная ілюстраваная паштоўка, папулярная ў мінулым стагоддзі.

§ 9. ТВОРЧЫ ЎРОК. ЖЫВЫЯ КАРЦІНЫ...

У розных відах мастацтва для стварэння партрэта выкарыстоўваюцца асаблівыя сродкі мастацкай выразнасці. У жывапісным партрэце важныя колеравыя плямы. Слоўны партрэт дазваляе разгледзець усе грані знешняга і ўнутранага аблічча чалавека. Музычны партрэт

